

Evaluatie Zeven Regelingen 2021-2024

Oplegger

Betreft Oplegger bij rapportages van de Evaluatie Zeven Regelingen 2021-2024
Bureau KWINK groep
Van Corien van der Linden – coördinator onderzoek, ism Myriam Vandenbroucke
Nina Pigaht, Iris Daalder en Maarten Bul – strategisch beleidsadviseurs
Datum juli 2024

Introductie

In opdracht van het Fonds voor Cultuurparticipatie heeft KWINK groep in de periode herfst 2023 - voorjaar 2024 een evaluatie uitgevoerd voor de regelingen 2021-2024. Deze oplegger beschrijft het onderzoeksdesign, de overkoepelende conclusies, en tot slot de regeling-specifieke conclusies. Het Fonds geeft bij de conclusies een reactie.

Onderzoeksdesign

De evaluatie heeft de volgende hoofdvraag: *‘In welke mate wordt de doelstelling van de regeling gerealiseerd?’*. Voor de evaluatie zijn meerdere onderzoeksmethoden ingezet (zg. *mixed method*): (1) document-analyse, (2) analyse database AIMS, (3) interviews met subsidie-coördinatoren en -adviseurs van het Fonds en met enkele externe stakeholders¹ en (4) voor elke regeling een casestudie in de vorm van een werkbezoek met de focus op impact. Deze casestudie had het karakter van een *pilot* om na te gaan of hiermee de impact in kaart gebracht kan worden.

De volgende regelingen zijn geïncludeerd:

- Programma cultuurparticipatie: Internationale samenwerking, Samen Cultuurmaken, Erfgoed maken, Vernieuwen van Cultuur maken en Herdenkingsjaar Slavernijverleden.
- Programma Cultuureducatie²: Cultuureducatie vmbo vso pro, Cultuureducatie mbo en Cultuureducatie met Kwaliteit Caribisch deel van het Koninkrijk (CmK-CdK)
- Programma Talentontwikkeling: Talentontwikkeling.

Bijna elke regeling kent een aantal subregelingen (zogenaamde sporen). De database-analyse omvat om die reden 16 subregelingen.

Rapportages

KWINK groep heeft de resultaten in vijf documenten beschreven. Het ‘Belangrijkste inzichten’-document beschrijft de overkoepelende conclusies en aanbevelingen. Daarnaast zijn er twee verdiepende rapportages: 1. Uitnutting en doelbereik, en 2. Casusonderzoek, en twee bijlagen: 1. de uitkomsten van de database analyse van de 16 subregelingen en 2. de uitkomsten van de analyse van de inrichting van de regelingen.

¹ Vertegenwoordigers van de Boekmanstichting, van het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA), van het ministerie van OCW, van het ministerie van VWS, van de Raad van 12 en enkele leden van externe adviescommissies

² De meerjarenregeling Cultuureducatie met Kwaliteit Europees Nederland (CmK-3) is in een separaat traject geëvalueerd.

Coronapandemie

De evaluatie richt zich op de periode 2021-2024. Voor de meeste regelingen geldt dat de regeling openstond op het moment dat de coronapandemie plaatsvond. De maatregelen in het kader van de coronapandemie zijn zeker van grote invloed geweest op de activiteiten die aanvragers hebben kunnen uitvoeren. De precieze invloed en het effect van de coronapandemie op het doelbereik van de regelingen is in deze evaluatie niet meegenomen.

Evaluatie Pilot Casusonderzoek

Voor het casusonderzoek zijn op locatie verhalen opgehaald van zoveel mogelijk betrokkenen, om te komen tot het *impactnarratief* per regeling. Deze aanpak blijkt goed te werken. Allereerst, face-to-face gesprekken op locatie en ook deelname door de onderzoekers aan activiteiten bieden ruimte voor diepgang en (kunnen) raken aan de persoonlijke impact in de projectcontext. Er is gewerkt met regelingspecifieke impactthema's (effecten) op twee niveaus: effecten op persoonlijk niveau en op het niveau van de directe omgeving. Deze effecten kunnen uiteindelijk bijdragen aan een (veerkrachtige) samenleving. Om het gesprek te stimuleren is een *card sort* methode ingezet. Hierbij zijn de voor de betreffende regeling relevante impactthema's op kaartjes genoteerd en voorgelegd aan de betrokkenen met de vraag welke van deze het meest van toepassing zijn bij de ervaringen met het project. Dit leidde tot gesprekken die losser zijn dan in een klassieke interviewsetting. De bereidheid om mee te werken was groot. De betrokkenen van de geselecteerde projecten waardeerden de aandacht in de vorm van een werkbezoek. Betekenisvolle verhalen en het impactnarratief van de zeven regelingen zijn op deze manier opgehaald. Speciale aandacht is besteed aan de toewijsbaarheid aan de activiteit/het project van effecten en de bestending van de (nieuwe) contacten die zijn gelegd door het project. Ook de werkzame elementen – wat werkt wel en wat werkt niet – kregen de nodige aandacht. Deze ervaringen hebben een bredere waarde vanwege de overdraagbaarheid naar andere projecten. Voor de uitgebreide resultaten verwijzen wij naar rapportage 2.

Om aanvragers en betrokkenen beter te faciliteren in het vertellen van hun impactverhaal, zal het Fonds zich verder verdiepen in creatieve werkvormen die inzetbaar zijn binnen de methode casestudie: welke creatieve werkvormen om het impactverhaal op te halen passen bij zowel het project, als bij de makers, de discipline(s) en de (eind)doelgroepen? Hierbij zal rekening worden gehouden met aspecten zoals de borging van effecten (duurzame impact), de doorwerking van de impact (individueel, organisatie, omgeving of systeem) en met de overdraagbaarheid (wat werkt wel/wat werkt niet?) om van te leren voor andere aanvragers.

Overkoepelende conclusies

Doelbereik

- Voor vijf van de zeven regelingen concludeert KWINK groep dat de gehonoreerde projecten bijdragen aan het doel van de regelingen. Voor twee regelingen - Erfgoed maken en Cultuureducatie (cultuureducatie vmbo vso pro, cultuureducatie mbo en CmK-CdK) - zijn precieze uitspraken over doelbereik niet mogelijk vanwege breed geformuleerde en in beperkte mate geoperationaliseerde doelen.
- Voor vijf van de regelingen, te weten Cultuureducatie, Erfgoed maken, Internationale Samenwerking, Talentontwikkeling en Vernieuwen van Cultuurmaken, is het doelbereik kleiner dan mogelijk was omdat 1) in de inrichting van de aanvraag- en beoordelingsprocedure onvoldoende is geborgd dat de projecten die het best bijdragen aan de doelen van de regeling zijn gehonoreerd, en 2) door een tegenvallende uitnutting.

Reactie Fonds: De coronapandemie heeft grote gevolgen gehad voor de culturele sector en het onderwijsveld. Dit heeft invloed gehad op de uitnutting van de regelingen. Voor Cultuureducatie

geldt dat andere covid-gerelateerd inkomsten zoals de tijdelijke NPO-gelden voor onderwijsinstellingen, resulteerde in minder aanvragen. De behoefte aan menskracht (leerkrachten/docenten, vakleerkrachten) was daardoor in de periode van de pandemie en daarna, groter dan de behoefte aan financiële middelen. Dit leidde tot een lager aantal aanvragen in de eerste tweeënhalf jaar van de periode.

Binnen cultuureducatie zien we een tendens dat instellingen laat in de looptijd van de regeling hun aanvraag indienen. Dit leidt ertoe dat subsidieregelingen aan het eind van de periode alsnog worden overvraagd. Deze kennis nemen we mee in de volgende beleidsperiode.

Voor Erfgoed maken kan de kanttekening worden geplaatst dat het honoreringspercentage hoog is waarmee de regeling succesvol kan worden gezien, ondanks dat KWINK groep constateert dat het doelbereik beter kan gekund.

Toegankelijkheid

- KWINK groep constateert dat het Fonds doorlopend werkt aan een heldere informatievoorziening en communicatie over de regelingen, met steeds meer aandacht voor persoonlijk contact met aanvragers. Het verschilt echter nog per regeling in welke mate maatregelen zijn ingebouwd om de toegankelijkheid te borgen.
- Een indeling van een (sub)regeling in categorieën of sporen draagt bij aan de toegankelijkheid.
- De regelingen richten zich op diverse doelgroepen. Alhoewel het Fonds probeert te borgen dat de opzet en procedures in de regeling goed aansluiten bij deze doelgroepen, zijn er ook nog enkele aandachtspunten. Zo bieden de categorieën (of sporen) in enkele gevallen minder ruimte aan verschillende typen aanvragers, doelgroepen of uitvoeringsplekken. En bepaalde aspecten in de opzet van de regelingen sluiten soms niet goed aan bij de beoogde doelgroep(en).

Reactie Fonds: Toegankelijkheid heeft de permanente aandacht van het Fonds, voor alle regelingen. Het Fonds zet zich – en zal dat blijven doen – met toegesneden communicatieplannen in om alle doelgroepen te bereiken, speciale aandacht is er voor de lastig bereikbare doelgroepen zoals informele netwerken binnen de regeling Talentontwikkeling. Daarnaast heeft het Fonds met het programma Fonds in de Regio speciale aandacht voor (potentiële) aanvragers in de provincie. Zo zet het Fonds regiomakelaars in, van Groningen tot het Caribisch deel der Koninkrijk.

Beoordelingscriteria- en procedure

- De beoordelingscriteria zijn over het algemeen niet meetbaar, maar wel voldoende toerekenbaar en relevant. De beoordelingsprocedure vindt voor de meeste regelingen op zorgvuldige en consistente wijze plaats, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een gedegen beoordelingskader. Een uitzondering is de regeling Erfgoed maken met grote verschillen tussen de subregelingen.
- De transparantie van de beoordelingsprocedure is voor een aantal regelingen een aandachtspunt, te weten Vernieuwen van Cultuurmaken, Herdenkingsjaar Slavernijverleden en Cultuureducatie.

Reactie Fonds: In vervolg op de adviezen van KWINK groep is het Fonds voornemens de volgende verbeteringen door te voeren:

- Meer uniformiteit in aanvragen;
- Maatwerk voor CdK;
- Sporen behouden (succesvol met betrekking tot toegankelijkheid). NB De sporen worden in de regelingen 2025-2028 hoofdstukken genoemd;
- Communicatie inzetten vanuit de customer journey en meer transparantie over de procedure;
- Voor lagere bedragen: minder criteria hanteren en waar mogelijk video pitches inzetten.

Regionale spreiding

- Het aandeel aanvragen dat activiteiten organiseert in landelijke gebieden en de Cariben is relatief laag. Om in het landelijk gebied meer te bereiken, werkt met name lokale aanwezigheid goed.

Reactie Fonds: Het programma Fonds in de Regio van het Fonds heeft de focus op het stimuleren van een bredere landelijke spreiding van de aanvragers en aanvragen. Onder meer de inzet van regiomakelaars en de verkenning voor de ontwikkeling van een landelijk amateurkunst dashboard zijn acties die het Fonds reeds heeft ingezet.

Lerend vermogen

- KWINK groep constateert lerend vermogen van het Fonds bij alle zeven onderzochte regelingen.

Reactie Fonds: We zijn blij met deze constatering. Dit draagt bij aan een positieve ontwikkeling van het doelbereik, de toegankelijkheid en de regionale spreiding. Het Fonds laat hiermee zien zich optimaal in te zetten voor de versterking van het deel van de culturele en creatieve sector.

Regelingspecifieke conclusies

Om de uitnutting te stimuleren zijn centrale thema's in de aanbevelingen van KWINK groep de **inrichting** - bijvoorbeeld betere afstemming tussen de beschrijving van en de toepassing van de beoordeling -, en de **bekendheid** van regelingen. Daarnaast geeft KWINK groep onderstaande regeling-specifieke aanbevelingen op basis van de database analyse (zie rapportage 1). In *cursief* zijn de belangrijkste thema's/effekten voortkomend uit het casusonderzoek naar de impact weergegeven (zie rapportage 2). Als afsluiter is de reactie van het Fonds opgenomen.

Binnen de regeling **Internationale samenwerking** blijkt de doorstroom van verkennen naar samenwerken beperkt te zijn. KWINK beveelt daarom ook aan om in te zetten op het verhogen van die doorstroom.

Impact: kennismaken met nieuwe culturen, met diverse dans- en kunstvormen, leren van elkaar, nieuwe vaardigheden en nieuwe perspectieven krijgen, ruimte en tools ter bevordering van zelfexpressie. Opbouw duurzame community.

Om meer te kunnen sturen op type aanvrager voor de regeling **Samen cultuurmaken** adviseert KWINK groep te overwegen om (1) een bedrag voor een bepaald type aanvrager of project te oormerken en om (2) de aanvragen in rondes te beoordelen, in plaats van op volgorde van binnenkomst.

Impact: plezier, sociale connecties, zelfvertrouwen, zingeving en creativiteit. Deelnemers zijn even geen patiënt, maar dansers die meedoen in de samenleving door de verbinding tussen het culturele veld en het zorgdomein.

Voor **Erfgoed maken** beveelt KWINK groep aan om de manier waarop de regeling is uitgewerkt en ingericht te concretiseren, en indien mogelijk te vereenvoudigen. Op die manier zal het doel van de regeling duidelijker worden en kan de beoordelingsprocedure beter worden geoperationaliseerd zodat wordt geborgd dat de beoordeling aansluit bij de beschrijving van de beoordeling.

Impact: het vraaggericht werken en het vroegtijdig betrekken van alle relevante partijen leidt tot een concreet, op de werkpriktijk afgestemd, duurzaam pilotprogramma waarmee de komende jaren kan worden gewerkt.

Het doel van **Vernieuwen van cultuurmaken** behoeft aandacht alsook de uitwerking van de beoordelingskaders voor Ontwikkeling en voor Co-creatie. Dit zal bijdragen aan een betere

uitnutting van de regeling. Net als bij de andere regelingen is ook de communicatie met potentiële aanvragers een permanent aandachtspunt.

Impact: het leren of verder ontwikkelen van nieuwe creatieve vaardigheden en de onderlinge betrokkenheid dragen bij aan veerkracht en sociale verbinding.

Voor **Herdenkingsjaar Slavernijverleden** beveelt KWINK groep aan de toegankelijkheid van het Fonds en de aanvraagprocedure voor aanvragers te blijven borgen. Ook wordt aandacht gevraagd voor het verhogen van de bekendheid van de regeling. KWINK groep geeft ter overweging of er een alternatief is voor de eis voor makers om samen met een culturele instelling een aanvraag in te dienen.

Impact: onderbelichte emotionele, menselijke en culturele aspecten van een gedeeld slavernijverleden zijn aan het licht gebracht. Met kunst- en cultuurbeoefening konden emoties worden verwerkt en uitgedrukt. Bovendien stimuleerde het project de onderlinge verbondenheid van de deelnemers.

Binnen **Cultuureducatie**, te weten de regelingen Cultuureducatie vmbo vso pro en Cultuureducatie mbo, zal het concretiseren van het doel en het (verder) vergroten van de toegankelijkheid naar alle waarschijnlijkheid bijdragen aan het doelbereik van de regelingen.

Impact: gevoel van vrijheid, inspiratie en creativiteit, zelfexpressie en vertrouwen in eigen kunnen, nieuwe vaardigheden en nieuwe perspectieven bij kinderen en jongeren.

Voor de regeling **Talentontwikkeling** adviseert KWINK groep te blijven werken aan de bekendheid, de toegankelijkheid en de aanvraagprocedure. Ook bij deze regeling geeft KWINK groep in overweging of er een alternatief is voor de eis aan de maker om samen met een culturele instelling in te dienen.

Impact: muzikale ontwikkeling alsook de persoonlijke ontwikkeling van jongeren. Community met vertrouwen als belangrijkste succesfactor, nadruk op veiligheid en positieve motivatie. Bereikt middels intensief contact met de jongeren, maar tegelijkertijd: laagdrempelig en vrijblijvend. Het gevoel van veiligheid en de vrijblijvendheid, maken dat de jongeren blijven terugkomen.

Reactie Fonds:

- De combinatie van cijfermatige (uitnuttings-) inzichten en het (impact)verhaal blijkt een krachtige manier om te laten zien wat het Fonds teweegbrengt.
- De regeling specifieke aanbevelingen neemt het Fonds in overweging. Daar waar er juridische mogelijkheden zijn, zal het Fonds de adviezen voor zover mogelijk doorvoeren.
- Voor een zo optimaal mogelijke aansluiting bij de doelgroep (aanvragers) en de sector laat het Fonds geregeld verkennend onderzoek uitvoeren. De op die manier verkregen inzichten neemt het Fonds mee in de ontwikkeling van een Open Oproep of regeling.
- De afstemming van het doel van de regeling, de beschrijving van de beoordeling en de/het beoordelingscriteria en -kader heeft bij de ontwikkeling van de regelingen 2025-2028 de aandacht.